

LAPINKÄVIJÄ

Poluttakin perille

Aakenus

www.lapinkavijat.fi

HELSINGIN SEUDUN
LAPINKÄVIJÄT RY

3/2022

Helsingin Seudun Lapinkävijät ry:n jäsenlehti

Karjakaivon alamaja

WGS84 60° 17.911' 24° 35.090'

Karjakaivon ylämaja

WGS84 60° 17.873' 24° 35.004'

Kukasmaja

WGS84 67° 42.708' 24° 19.830'

Goados

WGS84 67° 42.679' 24° 19.823'

Kansikuva: Sakari Palo
Aakenus Kukasvaaralta

ISSN 0788 - 625X

www.lapinkavijat.fi

Olemme Facebookissa

Helsingin Seudun Lapinkävijät

Olemme Instagramissa

helsinginseudunlapinkavijat

Sisältö

3	Pääkirjoitus	24	Kirjareppu
4	Mediatiedot	28	Tietoaivi
5	Toiminta	29	Rinkan pohjalta
10	Loma	32	Majat
12	Ajankohtaista	33	Jäsenedut
14	Menneitä	34	Yhdistystiedote
20	Suunnistuksen saloja		

PKIRJOITUS

Lapinkävijä-lehden kolmannen numeron mukana jäsenille oli lähetetty kysely, jonka tuloksista oli yhteenveto seuraavassa lehdessä syksyllä 1981.

”Vastauksista havaittiin, että joukkoomme kaivataan lisää avoimuutta.

Tutut porukat tulevat mukavasti toimeen, uusi kasvo on kuitenkin aina toivottu lisämauste joukossa. Käykää siis mukaan reippain mielin, turhia kursailematta.”

Lainauksessa annettu ohje on yhä osuva. Toimintaan

kannattaa lähteä mukaan, vaikka ei ketään etukäteen tuntisikaan.

Lisään tuohon vuoden 1981 ohjeeseen myös tutun porukan vastuun.

On tärkeää, että uusi kasvo tuntee itsensä tervetulleeksi, vaikka se vaatisi tutulta porukalta hetkellisesti hieman vaivaa ja oman mukavan toiminnan keskeyttämistä. Ilman tällaista avoimuutta on vaarana, että tuttu porukka pikkuhiljaa pienenee ja lopulta häviää.

Talkootoiminta on tänä kesänä virinnyt koronan kurimuksesta.

Karjakaivon terassi on taas tukeva ja portaatkin ovat varmaan valmiit lehden ilmestyessä. Talkootoimintaan liittyen puuhuolto kaipaa puita vai pitäisikö sanoa talkootoimikunta tekemistä? Toistaiseksi kaupungilla ei ole sopivia metsänhoitosuunnitelmia Karjakaivon lähistöllä.

Jos tiedät jossain järkevän matkan päässä tarvetta rankasavotalle, hakkuun loppusiivoukselle tai vastaavalle, niin ilmoita talkoopäällikölle, Karjakaivon isännälle tai puheenjohtajalle.

Ensi vuonna Helsingin Seudun Lapinkävijät täyttää 50-vuotta.

Juhlavuotena on tarkoitus järjestää muutama asiaankuuluva tilaisuus.

Näistä saa lisää tietoa joulukuun alussa ilmestyvästä 4/2022 lehdestä.

Juhlavuoden tapahtumille kannattaa jättää tilaa kalenteriin.

Jos sinulla on intoa tai ideoita juhluvuoden järjestelyihin, niin ohjelmatoimikunnan tai puheenjohtajan kautta voi toimintaan lähteä mukaan. Ota rohkeasti yhteyttä!

Lopuksi vielä osuva lainaus neljännestä Lapinkävijä -lehdestä:

”Lapinkävijät ei ole paperitiikeri, vaan aktiivisten harrastajien yhdistys”

– pidetään se aktiivisten harrastajien avoimena yhdistyksenä myös seuraavat 50 vuotta!

Markus Pyhälä, pj

markus.pyhala@lapinkavijat.fi

Ilmestyy neljä kertaa vuodessa:

Helmikuun puolivälissä, touko-
kuun puolivälissä, syyskuun alussa
ja joulukuun alussa

Vastaava toimittaja:

Soile Taskinen

tiedotustk@lapinkavijat.fi

Tiedotustoimikunta:

Reijo Blomberg, Raija Hentman,
Sakari Palo, Risto Uljas

Taitto: Risto Uljas**Aineisto:**

seuraavaan lehteen 1.11.2022
mennessä: *lehti@lapinkavijat.fi*

Ilmoitukset:

1/1 sivu 200 €

1/2 sivua 110 €

1/4 sivua 60 €

Neljästä peräkkäin julkaistusta samasta ilmoituksesta veloitetaan vain kolmen hinta. Mediakortti osoitteessa: *www.lapinkavijat.fi*

Painopaikka:

TKP Print, Vantaa Kielotie 20,
01300 Vantaa, (09) 415 9 5400

Pankkiyhteys:

Nordea FI18 2142 1800 0138 42
Ei jäsenmaksuja tälle tilille

Viitteet:

Karjakaivon käyttömaksut	1999
Kukasmajan käyttömaksut	1025
Goados-kodan käyttömaksut	1038
Varustevuokrat	123

MobilePay numerot:

Karjakaivon käyttömaksut	19993
Goados-kodan käyttömaksut	23747
Kukasmajan käyttömaksut	94700
Varustevuokrat	77448

Kukasvuoma

Haluatko liittyä jäseneksi

www.lapinkavijat.fi ->Jäseneksikö ?
->Liittymislomake

Tai ota yhteys:

jasenasiat@lapinkavijat.fi

Helsingin Seudun Lapinkävijät noudattavat järjestämissään tilaisuuksissa yleisiä korona-ohjeita. Tarkista eri tapahtumien tilanne tapahtuman vastuuhenkilöltä.

SYYSKUU

La 24.9. klo 11–17 Syyssiivous ja lauantaisauna Karjakaivolla

Siivotaan ja tehdään pieniä huoltotöitä ylämajaan ja saunaan: puhdistetaan katot neulasista ja muista roskista, siivotaan pihat, tehdään polttopuita, viimeistellään saunan portaiden ja kuistin remonttia sekä tehdään muita toimenpiteitä, mikäli tarvetta ilmenee.

Joukolla mukaan. Tarkoitus ei ole pitää työleiriä, vaan yhdessä, mahdollisimman isolla porukalla, laittaa Karjakaivo valmiiksi talvikautta varten – sekä nähdä muita jäseniä ja jäseneksi liittymistä harkitsevia. Mukavasti, leppoisasti ja rauhallisesti, kevyen puuhastelun ja saunomisen lomassa seurustellen.

Talkoolaisille tarjotaan talkooruoka ja kahvit/tee ja pullaa. Ota myös omia eväitä mukaan.

Naisille (klo 14–15.30) ja miehille (15.30–17) on erilliset saunavuorot, joten saunakampeet ja istuinalusta mukaan. Sauna, talkooruoka ja yöpyminen ovat talkoolaisille ilmaisia. Vasta lauantaisaunaan saapuville saunamaksu on 2 €.

Ilmoittautumiset 22.9. mennessä talkootk@lapinkavijat.fi.

Kuten aina, paikalle saa tulla myös ilmoittautumatta. Tuletko talkoisiin saunälämmittäjäksi?

Su 25.9. Sienikurssi

Jos et tunnista muita ruokasieniä kuin suppilovahveron, kannattaa ilmoittautua tälle kurssille. Asiantuntija opastaa meitä sienien tunnistamisessa ja tarjolla saattaa olla myös vinkkejä miten niitä voi hyödyntää retkellä. Kurssin paikka, aika ja kesto ilmoitetaan kurssin osanottajille.

Ilmoittautumiset **Leena Storgårdsille** ensisijaisesti sähköpostitse (lest@sci.fi) tai tekstiviestinä numeroon 040 809 5885 viimeistään keskiviikkona 21.9.

LOKAKUU

La 1.10. klo 12–16 Retkiruokaa lasten kanssa Karjakaivolla

Kaikkihan sen tietävät, että ruokahetki on retkellä tärkeä. Tällä kurssilla paneudumme ruoanvalmistukseen retkikeittimin yhdessä lasten kanssa. Kurssilla ateriat valmistetaan etukäteen kootuista annospaketeista, joissa on huomioitu erilaiset ruokarajoitukset. Ohjeissa on käytetty myös lihaa ja kalaa, joten kyse ei ole kasvisruoka- tai vegaaniruokakurssista.

Tarkoitus on, että kaikki maistavat kaikkia valmistettavia ruokia ja että vanhemmat valmistavat ne yhdessä lasten kanssa.

Kurssille mahtuu kymmenen perhettä. Hinta on 10 €/aikuinen, lapset makсутta. Hintaan sisältyvät ruokatarvikkeet, keittimet, polttoaineet (sprii tai kaa-su) sekä ruokaohjeet ja opastus. Tarkemmat tiedot kurssille varustautumisesta sekä kulkuohjeet lähetetään ilmoittautuneille sähköpostilla.

Ilmoittautumiset viimeistään perjantaina 23.9. **Sari Vikström-Kiviojalle** sähköpostiosoitteeseen vikstrom.kivioja@gmail.com. Ilmoittautuessa tulee ilmoittaa kaikki sopimattomat ruoka-aineet tai mainita, ettei sellaisia ole – muutoin emme tiedä että pyyntö on huomioitu. Lisätietoja antavat Sari (puh. 040 593 1019) ja kurssin toinen ohjaaja **Raija Hentman** (puh. 0400 380 606). EI ilmoittautumisia näihin numeroihin.

Ke 5.10.2022 klo 18.30–19.30 Kerhoilta Kimmo Ohtonen naalin jäljillä

Töölön kirjasto, Mika Waltari Sali, Topeliuksenkatu 6
Tila on käytettävissä klo 18 alkaen ja esitys alkaa klo 18.30.
HUOMAA ESITYSPAIKKA!

Kimmo Ohtonen on suomalainen toimittaja ja kirjailija. Hän tempaisi uimalla Saimaalla 140 kilometrin matkan saimaannorpan hyväksi, josta hänet palkittiin *Kultaisella Venlalla* vuoden TV-tekona 2013. Ohtonen seikkaili vuonna 2018 ohjelmassa *Villien jäljillä* **Pirjo Heikkilän** kanssa.

Kimmon esikoiskirja, upea kuvateos *Karhu, Voimaeläin*, oli Tieto-Finlandia, Vuoden Luontokirja sekä Bonnierin vuoden kirja -ehdokkaana. Suomessa Kimmo tunnetaan parhaiten lukuisista Ylen luonto-ohjelmista, jollaista hän on tälläkin hetkellä kuvaamassa pohjoisessa naalista. Naali-dokumentti esitetään Yle TV 1:ssä loppuvuodesta 2022. Esityksen aikana Kimmo kertoo yli kaksi vuotta kestäneestä matkastaan naalin jäljillä Suomen tuntureilla sekä Norjan ja Ruotsin vuoristoissa.

Maksuton tapahtuma on avoin kaikille.

Vastuuhenkilö: **Marina Koskelainen**, 0400 291 550.

La-su 15.–16.10. Viikonloppuvaellus Nuuksiossa

Sataa tai paistaa, Nuuksion luonto tarjoaa aina elämyksiä. Aloitamme vaelluksen Haltian parkkipaikalta lauantaina noin klo 11 bussin nro 245 tulon jälkeen. Yövyimme Pöksynhaaran telttailualueella. Vaellus päättyy Haltian parkkipaikalle sunnuntaina noin klo 15. Mukaan tarvitset viikonlopun vaellusvarusteet ja juomavettä. Vetäjänä toimii **Juha Karsikas**. Vaellus toteutetaan, jos ilmoittautuneita on vähintään 3.

Ilmoittautumiset 7.10. mennessä: juha.karsikas@icloud.com.

La 22.10. klo 11–17 Talkoot ja lauantaisauna Karjakaivolla

Tehdään huoltotöitä ja siivotaan, tilanteen ja tarpeen mukaan. Polttopuita, polttopuita, polttopuita – niitä ilman sauna ei lämpää. Tehdään muutakin tarpeen mukaan. Talkoolaisille tarjotaan talkooruoka ja kahvit/tee ja pullaa. Ota myös omia eväitä mukaan.

Naisille (14–15.30) ja miehille (15.30–17) on erilliset saunavuorot. Sauna, talkooruoka ja yöpyminen ovat talkoilijoille ilmaisia. Vasta lauantaisaunaan saapuville saunamaksu on 2 €. Muistathan laudeliinan.

Ilmoittautumiset 20.10. mennessä talkootk@lapinkavijat.fi. Kuten aina, paikalle saa tulla myös ilmoittautumatta.

MARRASKUU**Ke 2.11. klo 18–20 Syyskokous ja kerhoilta**

Pasilan kirjaston 2. kerroksen auditorio, Rautatieläisenkatu 8, sisäänkäynti Kellosilta 9:n puolelta.

Tila on käytettävissä klo 17.30 alkaen ja kokous alkaa klo 18.00.

Syyskokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat, valitaan hallituksen jäsenet ja toiminnantarkastajat, käsitellään vuoden 2023 toimintasuunnitelma ja talousarvio sekä päätetään vuoden 2023 jäsenmaksun suuruudesta.

Virallisen syyskokouksen jälkeen on tulossa mielenkiintoinen esitys, jonka aiheesta tiedotetaan tarkemmin syksyllä Lapinkävijöiden kotisivujen tapahtumakalenterissa (<https://www.lapinkavijat.fi/tapahtumakalenteri/>) sekä Facebook -sivuilla.

Vastuuhenkilö: **Marina Koskelainen**, 0400291550

La–su 12.–13.11. Rakotuliviikonloppu

Pukkilassa Uudellamaalla

Perusretkillä ei juuri koskaan ole mahdollisuutta rakotulen tekoon.

Tällainen herkku saatiin kokea syksyllä 2020 viikonlopputapahtumana Pukkilassa. Itse mukana olleena mieleeni painui unohtumaton elämys. Nyt voimme kokea sen taas Lapinkävijöiden ja *Tunturikerho Kavtsin* yhteistapahtumana. Syksy on jo aika pimeä tuolloin, joten askaroinnin päätteeksi meitä odottaa entisaikojen lämpö ja valo läpi yön!

Ilpo Häyrysen tontilla komeat mäntypöllit odottavat, ja niiden ympärille homma kehittyi. Samalla on tarkoitus valmistaa yhteistä syötävää nuotiolla ja turista mukavia.

Ilmoittautumiset viimeistään ma 7.11. **Annu Koistiselle** sähköpostilla annu.koistinen@iki.fi tai tekstiarilla 050 326 6960. Tarkemmat ohjeet varustautumisesta sekä kulkuohjeet lähetetään ilmoittautuneille.

Yhteisistä syötävistä tulee noin 15 € maksu henkeä kohti.

Tervetuloa menneiden aikojen retkiviikonloppulle!

La 19.11. klo 14–17 Lauantaisauna Karjakaivolla

Nautitaan yhdessä Karjakaivon rauhasta ja hyvästä saunasta (ei talkoita). Omat saunakampeet (myös laudeliina) sekä välipalat mukaan. Naisten vuoro on 14–15.30 ja miesten vuoro 15.30–17. Lauantaisaunojen saunamaksu 2 € kerätään paikan päällä.

Su 20.11. Päiväretki Kivikossa

Tutustumme kolmen tunnin retkellä Kivikon ulkoilualueeseen. Alueella on mielenkiintoista historiaa, liikuntapaikkoja, hiidenkirjuja, muinaisranta, Helsingin korkein luonnollinen kohta, Viaporin maalinnoitteita ja komeaa luontoa.

Tapaamme klo 11 Kivikon McDonald's-ravintolan pihalla, osoite Kivikonlaita 2. Retki päättyy Kontulaan. Vetäjänä toimii **Juha Karsikas**.

Lisätietoja: juha.karsikas@icloud.com.

La 26.11.2022 klo 12–14 Pikkujoulut Karjakaivolla

Vietämme pikkujouluja tunnelmallisesti metsäisissä maisemissa Nuuksion Karjakaivolla. Ohjelmassa on joululauluja, pieniä leikki-mielisiä kilpailuja, ruokaa, kahvittelua ja ohjelmaa lapsille.

Perinteeksi on muodostunut aineettoman pikkujoulun viettäminen, joten lahjoja emme enää kerää, mutta lapset saavat pienet lahjat.

Joulusauna lämpiää klo 14–16.30. Naisten (klo 14–15.15) ja miesten (klo 15.15–16.30) saunavuorot käytössä. Saunavuoroissa on osallistujarajoitukset ja vuorot jaetaan ilmoittautumisjärjestyksessä.

Omat ruokailuvälineet, istuinalustat ja saunajat ottakaa otsalamput mukaan, jotta pimeään tultua, näkee kävellä polkuja pitkin. Säänmukainen vaatetus.

Ilmoittautumiset ensisijaisesti ilmoittautumistaulukon kautta 20.11. mennessä. Taulukossa kysytään osallistutko vain pikkujouluihin vai myös saunomiseen, mahdolliset ruoka-aineallergiat, lasten iät, tarvitsetko opastusta *Luontokeskus Haltian* parkkipaikalta Karjakaivolle ja takaisin. Haltian parkkipaikalle pääsee bussilla 245.

Linkki ilmoittautumistaulukkoon tulee Lapinkävijöiden tapahtumakalenterin sivuille (<https://www.lapinkavijat.fi/tapahtumakalenteri/>) tapahtuman ilmoitukseen sekä Facebook -sivuille.

Jos ei ole nettiä käytössä, ilmoittaudu **Marina Koskelaiselle** (0400 291 550), jolta saa myös lisätietoja tapahtumasta tarvittaessa.

JOULUKUU

Ti 6.12. Itsenäisyyspäivän kävely Nuuksiossa

Aloitamme kävelyn Haltian parkkipaikalta noin klo 11 bussin nro 245 tulon jälkeen. Kävelemme Karjakaivon lähimetsissä 2–3 tunnin lenkin. Sää ei haittaa, sillä retki päättyy Karjakaivon saunan löylyihin. Mukaan tarvitset eväät, juomaa, saunavarusteet ja lampun. Lisätietoja: juha.karsikas@icloud.com.

La 10.12. klo 12–18 Talkoot, joulupuuro ja -sauna majallamme Karjakaivolla

Valmistellaan Karjakaivo joulua varten. Tehdään joulusiivous, varmistetaan, että polttopuita on tarpeeksi ja aloitetaan joulunajan odotus. Talkoolaisille tarjotaan joulupuuro ja kahvit/tee ja pullaa. Ota myös omia eväitä mukaan.

Ja sitten saunaan: naiset 15–16.30, miehet 16.30–18.00. Muista omat ruokailuvälineet ja laudeliina. Sauna, talkooruoka ja yöpyminen ovat talkoiden yhteydessä ilmaisia.

Ilmoittautumiset 8.12. mennessä talkootk@lapinkavijat.fi. Mikäli tulet vain joulupuurolle ja saunaan, ilmoita tulostasi niin osaamme varata tarpeeksi puuroa. Kuten aina, paikalle saa tulla myös ilmoittautumatta.

Kimppakyydit ja kilometrikorvaus

Kun Lapinkävijöiden retkelle lähdetään kimppakyydein, kyydin antaja ja kyydin saaja voivat käyttää seuraavaa laskutapaa korvauksen määrittelyyn: kilometrit kertaa 0,25 euroa jaettuna autossa olijoiden määrällä kuljettaja mukaan lukien.

Retkelle ilmoittautuva kertoo samalla kyydin tarpeesta tai montako voi ottaa kyytiin sekä missä päin asuu. Vetäjä jakaa listan tarjoajista ja tarvitsijoista yhteystietoineen, mutta ei muuten osallistu kyytien järjestelyyn.

Kyydin tarvitsija ottaa yhteyttä kyydin tarjoajaan.

Asianosaiset sopivat reitin varrelta kohdan, josta kyydin antaja poimii kyytiläiset autoonsa.

Mikäli kyydin tarjoaja joutuu perumaan osanottonsa, hän ilmoittaa siitä vetäjälle sekä niille henkilöille, joille on luvannut kyydin. Vastaavasti myös kyydin saaja ilmoittaa perumisensa sekä vetäjälle että kyydin antajalle.

LOMA

Lomaviikoille ja vaelluksille osallistuminen edellyttää joko HSL:n tai yhteistyökumppaniyhdistysten jäsenyyttä.

Kaamostunnelmaa 25.12.21.

Kaamosta Saariselällä 31.12–7.1.

Oikean kaamoksen värit ja valot voi kokea vain Lapissa. Jos löytyy vähintään kahdeksan lähtijää, yhdistys järjestää matkan Saariselälle. Saamme kokea siellä vuoden vaihtumisen ja kaamoksen viimeiset päivät. Erinomainen tapa aloittaa yhdistyksen juhlatvuosi! Aktiviteetit jokainen päättää makunsa mukaan. Majoitumme yhteismökissä tai useammassa mökissä.

Jos haluat mukaan, ilmoittaudu viimeistään 30.9., jonka jälkeen vasta voimme tehdä majoitusvarauksen. Sen jälkeen lasketaan matkan hinta ja tiedotetaan ennakkoon ilmoittautuneille sekä kotisivuilla, Facebookissa ja sähköpostilistalla. Ilmoittautumiset: juha.karsikas@icloud.com.

Kukasjärven vapaalaskuviikonloppu 22.–27.2.

Perinteistä Kukasjärven vapaalaskuviikonloppua lähdetään viettämään keskiviikkoiltana 22.2. Takaisin etelässä ollaan maanantaiaamuna 27.2. Lisätietoja Lapinkävijässä 4/2022 sekä nettisivuilla ja **Markus Pyhälältä**, markus.pyhälä@lapinkavijat.fi.

Talvihuoltoviikko 25.3.–1.4.

Talvi on parhaimmillaan ja Kukasjärvellä tehdään huoltohommia. Maajaan mahtuu kymmenen retkeilijää, majoitus on maksullinen. Lisätietoa Lapinkävijässä 4/2022, nettisivuilla ja markus.pyhälä@lapinkavijat.fi.

Ylläksen hiihtoviikko Äkäslompolossa 31.3.–9.4.

Ylläksen maisemat kutsuvat jälleen tuntureille. Majoituspaikoissa Ylläskarpalo (kolme rivitalohuoneistoa) sekä Risto Joensuu (mökit Vimpa ja Kielas sekä rivitalon pääty) on 34 peltipaikkaa. Huoneet ovat pääosin 2hh, osa 3hh ja osa parvipaikalla. Pyyhkeet ja liinavaatteet kuuluvat majoitukseen. Jokaisessa majapaikassa on sauna, suihku, 1–2 wc:tä, perusastiasto, ruoan valmistusvälineistö, jääkaappi ja TV.

Matkan hinta on 400–450€ sisältäen junamatkat H:ki–Kolari–H:ki makuupaikalla ja bussikuljetuksen Kolari–Äkäslompolo–Kolari sekä majoituksen. Hinta täsmentyy, kun VR ja majoittajat antavat tarkistettuja tietoja. Maksutiedot ilmoitetaan osallistujille tammikuussa.

Ylläshuminan ruokatarjouksista saamme tietoa myöhemmin. Viime

vuonna hinnat olivat (7 vrk): aamiainen ja päivällinen 434€, aamiainen 147€, päivällinen 308€, lapset alle 13 vuotta puoleen hintaan. Kerro ilmoittautumisen yhteydessä, valitsetko jonkin Ylläshuminan ruokailuvaihtoehdon. Se laskutetaan ennakkomaksun yhteydessä tammikuussa. Ylläshuminan ruokailuihin ei voi ilmoittautua myöhemmin. Ylläshuminan pubista voi saada pientä suolapalaa ilman etukäteisilmoittautumista.

Äkäslompolon palveluista, tapah-
tumista yms. löydät tietoa osoitteessa *yllas.fi*.

Aikataulutiedot, mahdolliset muutokset ja tarkennukset kerrotaan ilmoittautuneille sekä kotisivuilla, Facebookissa ja sähköpostilistalla. Ilmoittautuminen 31.12.2022 mennessä: juha.karsikas@icloud.com

Matkojen peruutusehdot

Ennakkomaksu on n. 25 % matkan arvioidusta hinnasta.

- Viimeistään 35 vrk ennen matkan alkua, veloitetaan toimistokuluina 20 € / hlö,
- Myöhemmin kuin 35 vrk, mutta viimeistään 14 vrk ennen lähtöä, veloitetaan ennakkomaksu,
- Myöhemmin kuin 14 vrk, mutta viimeistään 48 tuntia ennen matkan alkua, veloitetaan 50% matkan hinnasta,
- Myöhemmin kuin 48 tuntia ennen lähtöä, on matkanjärjestäjällä oikeus pidättää koko matkan hinta.

Jos tilaajalla on sairauden tai muun yleisten valmismatkaehtojen mukaisen pakottavan syyn perusteella oikeus peruuttaa matka, on HSL:llä oikeus perii kohtuullinen korvaus matkasta yhdistyk-

selle jo muodostuneista kustannuksista, kuten ennakkoon maksetuista palveluista, joista HSL ei saa maksun palautusta (esim. matkaliput, majoituspalvelut, myös osuudet yhteisistä tilausajoista ja majoituksista). Äkillinen matkalle lähden este on todistettava lääkärintodistuksella tai muulla luotettavalla kirjallisella selvityksellä.

Kehotamme matkustajaa ottamaan matkavakuutuksen, johon sisältyy peruutusturvavakuutus.

Helsingin Seudun Lapinkävijöillä on osanottajien vähyyden tai muun ennaltaarvaamattoman syyn johdosta oikeus peruuttaa lomatilaisuus 14 vrk ennen ilmoitetun tilaisuuden alkamispäivää olematta velvollinen korvauksiin. Järjestäjän peruuttaessa tilaisuuden osanottomaksu palautetaan kokonaisuudessaan.

AJANKOHTAISTA

Tällä palstalla kerrotaan Helsingin Seudun Lapinkävijöiden hallituksen päätöksistä ja muista jäsenistöä koskevista ajankohtaisista asioista.

Muutoksia

Aiemmin toimikunnissa tapahtuneet henkilömuutokset on kirjattu muistiin vuoden ensimmäisessä hallituksen kokouksessa, mutta jatkossa se tehdään heti, kun toimikunnan vetäjä on ilmoittanut muutoksen hallitukselle. Kaikkiin toimikuntiin voi ilmoittaa tautua mukaan silloin kun haluaa, ja myös lopettaa silloin kun itsestä siltä tuntuu.

Toukokuussa talkootoimikunnan vetovastuu siirtyi **Jukka Niemiselle** ja talkoopäällikkö sai sivustatuekseen kaksi varatalkoopäällikköä, **Vesa Brandtin** ja **Antti Pasasen**. Talkootoimikunnan muut jäsenet ovat **Aino Auvinen**, **Mikko Kanerva**, **Kimmo Lehtinen** ja **Auli Martin**. Kiitos toimikunnan jättävälle **Kaisa Peuramäelle** talkootoimikunnan luotsaamisesta läpi hankalien koronavuosien ja sitä edeltävän ajan.

Myös Karjakaivon isännän, **Ari Saarisen** töitä jakamaan on nimetty kaksi varaisäntää: **Kimmo Lehtinen** ja **Jose Vallet**. HSL on saanut virallisesti uuden emännän, kun **Aino Auvinen** lupautui tehtävään. Onnea ja menestystä hommiin!

Talkoorinki kutsuu

Talkoorinki on aktivoitunut tänä vuonna, ja ringin jäsenet antavat oman panoksensa talkootoimikunnan järjestämissä tapahtumissa, kuten saunailloissa ja vaikkapa kesän suur-

urakassa, Karjakaivon saunan portaiden uusimisessa (katso Menneitä, sivu 15).

Jollet vielä ole mukana talkoorin- gissä, ilmoittaudu **Jukka Niemiselle** (talkootk@lapinkavijat.fi), ja saat tiedon tulevista talkoista. Niihin voi osallistua juuri sen verran kuin itsellä on aikaa ja halua. Mutta varoituksen sana: siihen saattaa jäädä koukkuun, sillä yhdessä tekeminen on niin mukavaa.

Muistot talteen

Kuulutus kaikille, niin uusille kuin vanhoille jäsenille: kokoamme kaikenlaista haastattelu- ja kuvamateriaalia vuoden 1973 alusta lähtien. Kaivelethan arkistojasi ja muistilokeroitasi ja ilmoittauduthan **Raija Hentmanille** (raija.hentman@nic.fi, 0400 380 606), joka tallentaa näitä tietoja haastatteluin ja kerää samalla kuvia vuosien varrelta.

Kaikki käy: hauskat sattumukset, muistot tapahtumista, vetäjistä, faktat vaikkapa talkoiden osanottajista, kannetuista rakennustarvikemääristä, vaellus- ja retkikohteista, saunailloista. Ne kenkuttaneetkin asiat voi kertoa, eihän tämä mitään satua ole, vaan tavallista elämää. Kaikki vuosikymmenet ovat olleet täynnä tapahtumia, ja niistähän nykyinen HSL on muotoutunut.

Tiedon jakajaksi

Lapinkävijä-lehti on tuonut monta jäsentä yhdistykseen, kun sitä on luettu autiotuvilla, laavuilla, kodissa ja nuotiopaikoilla. Lehtien vieminen tällaiseen kohteeseen on hyvä syy lähteä retkelle ja samalla levittää tietoa yhdistyksestämme.

Muun muassa näihin kohteisiin lehtiä voisi viedä: Sipoonkorvessa Fiskträskin, Bakunskärren, Storträskin, Bisajärven ja Bergströmin torpan keittokatokset sekä Kalkinpolttajanpolun ja Ängesbölen laavut. Nuukiossa taas Haukkalammen, Mustalammen (2), Kattilan ja Kattilajärven keittokatokset, Holma-Saarijärven, Takalan ja Kämnenlammen laavut sekä Iso-Holman, Saarilammen, Urjan ja Vääräjärven nuotiopaikat. Niiden lisäksi lehtiä voisi viedä Pirttimäen ja Salmen ulkoilualueiden keittokatoiksille, Paloheinän ja Pitkälkosken kahviloihin Helsingissä.

Jos lähdet leikkiin, ota yhteyttä **Sakari Paloon**, puh. 040 530 9578 tai sakari.palo@welho.com.

Eikä olisi pahitteeksi, vaikka kertoisit meistä somekavereillesi ja tutuillesi.

Kirjoitathan Lapinkävijään

Toivomme kovasti, että jäsenistö kirjoittaisi Lapinkävijään, niin kokemuksista yhdistyksen tapahtumissa kuin ihan omista reissuista. Lehteen ei kuitenkaan voi laittaa kovin pitkiä tekstejä, jotta kaikki tarvittava mahtuu mukaan.

Menneitä-osaston tekstit ovat tärkeitä. Oleellisista asioista kertomien lyhyesti on paljon vaikeampaa

SAKARI PALO

Pikku Hangasjärvi.

kuin pitkästi selostaminen. Siihen kuitenkin pyrimme. Niinpä lyhyistä illan tai päivän mittaisista retkistä ja tapahtumista enimmäismerkkimäärä on 500–800 merkkiä välilyönteineen sekä 1–2 kuvaa. Viikonloppuretkistä enintään 3 000 merkkiä, sekä viikon mittaisista tapahtumista enintään 4 000–5 000 merkkiä.

Kummastakin voi lähettää useampia kuvia, joista taittaja valitsee julkaistavat kuvat. Kuvien tulee olla alkuperäisiä ja käsittelemättömiä. Myös Omat tarinat-osastoon tulevia jäsenten lähettämiä juttuja koskee tuo 4 000–5 000 enimmäismerkkimäärä.

Toiminta- ja Loma-sivuille tulevissa ilmoituksissa on hyvä kertoa riittävän tarkasti millaisesta tapahtumasta on kyse, mutta ilmoitukseen ei kannata laittaa sellaista tietoa, mitä tarvitsevat vain mukaan ilmoittautuneet.

Tiedot kokosi
Raija Hentman

MENNEITÄ

Helsingin Seudun Lapinkävijöillä on taas ollut monia mielenkiintoisia tapahtumia. Tällaisia muistoja oli yhdellä mukana olleella. Tästä jäit paitsi, ellet ollut mukana.

Retkisuunnistusta

Retkisuunnistuksen teoriailta kokosi 18 lapinkävijää Rikhardinkadun kirjastoon. Kuvien, karttojen, kompassien ja jalkapallon avulla selvitettiin mistä oikein kartoissa, suunnistamisessa ja erannossa on kyse. Harjoituksilla kävi kato, johon toivat oman lisänsä häiriöt metroliikenteessä. Mutta ne, jotka kulkivat illan **Juhan, Airin, Ristojen ja Raijan** matkassa, lähtivät kotiin himpun viisaampina.

Linturetki

Viileänpuoleiset säät olivat viivästyttäneet lintujen muuttoa, joten 4.5. tehdyn linturetken lajimäärä ei muodostunut kovin suureksi. Ei, vaikka

17 korvaparia kulki **Ari 'Juissi' Saarisen** vanavedessä Haltialan metsässä. Eniten äänessä olivat mustarastaat, mutta myös punakylki- ja laulurastaista saatiin havaintoja. Punarinta ja muutamat muut ilahduttivat kuljijoita, mutta hyönteissyöjät loistivat poissaolollaan. RH

Talkoilua Karjakaivolla

Karjakaivon saunan portaiden uusiminen osoittautui aika työlääksi projektiksi, eikä hommaa helpota, että se tehdään huolella. Jo kuistin ja portaiden astinkivien uusien perustusten tekeminen, vanhojen portaiden purku ja puutavaran varastointi veivät parit talkoot.

Linturetkellä monta korvaparia kuulosteli metsän ääniä.

RAIJA HENTMAN

Karjakaivon porrastalkoissa yhteistyö oli voimaa.

Jose Valletin laatimat tarkat piirustukset ja suunnitelmat olivat iso apu. Kyllä siinä hommassa taisivat leipätyön kiemurat unohtua!

Samaan aikaan myös kyllästettiin lukitun liiterin seinät, siivottiin eteiskomero, tehtiin puita ja monta muuta hommaa. Tämän lehden ilmestyessä tepastellaan jo uusia portaita talkoosaunan päätteeksi lammen syliin. Mahtavaa! RH

Villiruokaa

Kavtsin ja *HSL:n* yhteinen villiruokakurssi *Helsyn* Torpalla Talosaaressa keräsi lopulta 18 henkeä **Irma Tolosen** ja **Raija Hentmanin** lisäksi. Lyhyellä iltakurssillakin ehdittiin valmistaa monenlaista syötävää ja kerätä jotain kotiin viemiseksi. Muun muassa hedelmämehusta, villivihanneksista ja muutamasta muusta aineksesta syntyi

maukasta smoothieta ja nokkospesto sopi hyvin juuresrieskoihin.

Mutta Torpan hellan voisi kyllä vaihtaa uudempaan. RH

RAIJA HENTMAN

Villiruokakurssilla kerättiin luonnonantamia Torpan pihalta.

Kesähuoltoviikko 4.–14.6

Kukasjärvellä touhuttiin taas yhdessä ja yhteiseksi hyväksi. Kaivosojan koskenlaskun ja tavanomaisten huoltohommiensa lisäksi ulos tehtiin tiskipaikka saunan yläpuolelle rinteeseen. Tiskipaikalla on imeytyskenttä ja biojätteen erottelu. Erottelusta biojäte siirretään huussin alle. Tiskipaikan avulla on tarkoitus vähentää varsinkin järveen mahdollisesti kohdistuvaa harmaavesikuormitusta. Säätsuosivat tekijöitä ja yhteistyöllä saatiin paljon aikaan. Lumen viipymiä oli enää tunteureissa.

Markus Pyhälä

MARKUS PYHÄLÄ

Kukasjärvelle rakennettiin mm. tiskipaikka imeytyskenttineen.

Ilomantsi

Ilomantsi tarjosi monipuolisia reittejä 19 kulkijan porukalle. Petkeljärven kansallispuiston lisäksi retkeilijä voi kulkea eri taipaleita ja halutessaan yhdistää näitä pidemmäksikin vaelukseksi. Sotahistoria näkyy maastossa juoksuhautoina, muistomerkkeinä ja erilaisina opasteina.

Kahtena päivänä tutustuimme Petkeljärven kansallispuiston reitteihin ja maisemiin. Harjupolku info-tiluineen antoi hyvän käsityksen jääkauden jälkeisistä tapahtumista ja harjujen synnystä. Kuikan kierroksella kuikkaa ei näkynyt eikä kuulunut mutta suon ylitys pitkospuuta pitkin innosti porukkaa kuvaamaan ja ihailemaan suon kasvustoa. Rajanpolku kuljetti ryhmää liki koko ajan veden äärellä. Polun varressa oli erittäin paljon jäänteitä talvisodan puolustusasemista. Erityisen upea oli luhtaniitty, josta aikanaan on kerätty karjalle rehua ja jota hoidetaan edelleen perinnemaisemana. Kansallispuiston mäntyvaltaisessa kangasmaatossa polut olivat helppokulkuisia.

Susitaival yhdistää Möhkön kylän ja Patvinsuon kansallispuiston. Kuljimme sen upeaa harjuosuutta Öykkösenvaaran sotahistorialliselta alueelta Pitkäjärven autiotuvalle. Lounastauon jälkeen palasimme lähtöpisteeseen ja tutustuimme jatkosodan aikaisiin puolustusasemiin.

Tapion taival kulkee Ilomantsin pohjoisosassa. Tutustuimme reittiin seuraten Koitajoen kulkua. Alku vaikutti siltä kuin uoma ei osaisi päättää mihin suuntaan kulkea. Loppuosallaan joki virtasi suoraviivaisemmin.

JUHA KARSIKAS

Tapion taipaleella Ilomantsissa.

Muutama rauhallinen koski antoi vedelle uutta vauhtia. Puusto oli alun jälkeen kuusivaltaista korpea. Reitin varrelle osui pari hienoa avosuota. Ennen taivalta kävimme tutkimassa manner-EUn itäistä pistettä, joka sijaitsee Hattuvaaran kylältä parikymmentä kilometriä itään.

Viikko ei ollut pelkkää polun talleamista. Möhkön kylään lähdimme kahdella jokiveneellä. Tynnessä kelissä oli mukava tutkailla maisemaa eri perspektiivistä ja kuunnella kuljettajien selostuksia reitin varrelta, josta löytyi mm. kalasääsken pesä ja majavan rakennelmaa. Kylällä tutustuimme ruukkimuseoon ympäristöineen. Ympäristön erikoisuuksia oli mm.

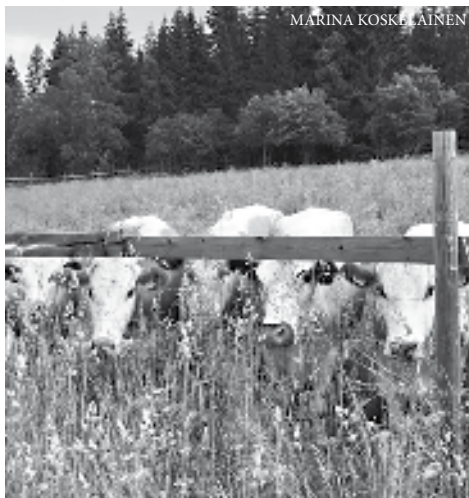
valtava malminjalostuksen sivutuotteenä syntynyt nyt jo ruohottunut kuonakasa ja uimahuone, johon pääsi vilvoittelemaan saunan löylyistä. Ihas-telimme myös arboretumin monipuolista puulajistoa.

Paluumatkalle lähtö hieman viivästy, kun Iltalehden toimittaja ja kuvaaja tulivat kyselemään, eikö matkalaisia pelota olla näin lähellä itärajaa vallitsevassa maailmantilanteessa. Muutaman päivän päästä katselimme itseämme lehden sivuilta.

Kulttuuripäivänä tutustuimme Ilomantsin keskustan kohteisiin. Kävimme ortodoksisessa kirkossa ja kalmistossa isä **Ioanniksen** opastamana. Kalmistoniemeä ympäröi komea järvi ja vieressä lainehti upea alkukesän kukkaniitty. Evlut kirkossa löysimme mm. erittäin hienoja kattomaalauksia ja harvinaisen Jumalaa esittävän maalauksen. Hengellisten kohteiden jälkeen rentouduimme Hermannin viintiornissa ja shoppailimme viinitilan kaupassa. Tämän jälkeen olikin jo kiljuva nälkä, jonka taltutti Parpeinpirtin karjalainen noutopöytä. Ruokailun jälkeen tutkimme Parpeinvaaran runokylän alueen näyttely- ja museokohteet: luontotupa, runonlaulajan pirtti, vanhat aitat, tsasouna ja rajakenraali **Raappanan** maja.

Majapaikkamme Petkeljärvi center sijaitsee kauniilla paikalla veden äärellä retkireittien sydämessä. Majoitustilat olivat yksinkertaiset mutta toimivat. Tilatut ruokapalvelut toimivat moitteettomasti ja ruoka oli hyvää. Ilmat olivat suosiollliset. Pari lyhyttä sadejaksoa eivät haitanneet kulkijoita.

Juha Karsikas

Herajärvenkierroksella

Pidennetty viikonloppuvaellus Kolilla, Herajärven kierroksella, 30.6–3.7. alkoi heti alkumetreillä pienellä haasteella, kun yhden henkilön bussi Espoossa jätti tulematta, minkä seurauksena hän myöhästyi Joensuun junasta. Muun ryhmän oli kuitenkin jatkettava, mutta myöhästyneen sinnikkyys palkittiin.

Kuuden hengen ryhmämme vaellus alkoi Ryläyksen parkkipaikalta Kiviniemen tilan vieressä olevalle kauniille rantapaikalle, missä sijaitsee kaikkien retkeilijöiden käytössä oleva ilmainen sauna, jota saa lämmittää itse. Päivä oli niin helteinen (noin +30C⁰) ja reitti hyvin vaativa jyrkkine nousuineen ja laskuineen, ettei saunominen houkutellut, vaan pulahdimme uimaan.

Aamulla aurinko porotti, ja se tiesi taas hyvin helteistä päivää. Vedenotto-paikalla ilmeni, että kuumuus yhdistettynä reitin vaativuuteen oli liian kova parille osallistujalle. Sovimme,

että he siirtyvät vaelluksemme päätöspisteeseen Mattilan tilalle majoitukseen odottamaan meitä muita. Siinä samassa suureksi hämmästykseksemme metsästä ilmestyi yhtäkkiä seitsemäs osallistujamme. Hän jäi Kiviniemen tilalle päivän kuumimmaksi ajaksi lepäilemään ja me muut 4 henkilöä jatkoimme matkaa seuraavaan yöpymispaikkaamme Ylä-Murhiin.

Sikosalmen ylitys sujui vetolautalla jouhevasti ja jatkoimme matkaa Lakkalan tilan taukopaikalle lounastamaan. Uimme Herajärvessä monta kertaa. Tila oli hyvin idyllinen ja tuntui kuin elämä olisi pysähtynyt siellä kuuman päivän ajaksi. Näkyi vain niitetyt heinät kuivumassa, muttei yhtäkään elävää sielua. Muutenkin saimme taivaltaa erittäin rauhassa Herajärven kierroksella. Ehkä hirmuhelle oli pelottanut muut vaeltajat siirtämään vaelluksensa ajankohtaa. Vettä oli myös kannettava mukana 2–3 litraa. Tuntui kuin olisimme saunoneet monta päivää putkeen - sen verran hiikoilimme noin 20 kilon rinkat selässä Kolin vaativissa maastoissa.

Pääsimme Ylä-Murhiin hyvissä ajoin. Valikoimme tarkasti varjoiset paikat, ettei aamulla tarvitsisi herätä telttasauhasta. Meille jäi hyvin aikaa käydä lähellä olevalla nähtävyyksipaikalla, *Pirunkirkkolla*. Se on Z-kirjaimen mallinen 34 metriä pitkä ja 1–7 metriä korkea rakoluola. Luolaan liittyy paljon erilaisia uskomuksia ja mystisiä tarinoita. Kukaan meistä ei uskaltanut mennä luolan sisään vaan ihailimme sitä turvallisesti ulkoapäin. Illalla harmiksemme erämaiseen Pitkälampeen ei ilman laituria päässyt uimaan.

Kansallismaisemaa Herajärvenkierroksella.

Seuraavana aamuna ilmeni, että Kiviniemen tilalle lepäämään jäänyt osallistuja oli saapunut Ylä-Murhiin, kun olimme jo melkein kaikki siirtyneet nukkumaan, ja oli lähtenyt hyvin varhain eteenpäin, koska hän tiesi reittimme. Väki väheni, sillä kolmannen osallistujan piti valitettavasti keskeyttää vaellus selkäongelmien takia, ja hän siirtyi myös taksilla Mattilan tilalle.

Loppumatka menikin huikeissa maisemissa, kun Herajärven kierros näytti parastaan. Kolin huipulla viihdyimme tovin. Sieltä Luontokeskus Ukkoon ja Sokos hotellin ravintolan terassille syömään. Illallisen jälkeen tapasimme reissukaverimme idyllisellä Mattilan tilalla. Matkalla meitä tervehtivät Ollilan tilan hyvin seuralaiset lehmät. Majoituspaikassa pääsimme saunaan. Olo oli kuin uudesti syntyneellä.

Mattilan tilalla ympäristö huokui vanhan ajan tunnelmaa ja levollisuut-

ta. Tila kuului ensimmäisten viiden talon joukkoon, jotka rakennettiin Kolille 1750-luvulla. Nykyisin Mattilan vanhaa pihapiiriä kulttuurimaisemineen hoidetaan perinteisin menetelmin. Maatiaislampaiden lisäksi tilalla asustaa maatiaskanoja. Kauniista puutarhasta kasvihuoneineen tulee osa Kolin keitaan maittavan aamiaisen tarpeista. Ihana paikka!

Koko matkan ajan viestimme ryhmän kanssa yhteisessä *WhatsApp*-ryhmässämme, lähettelimme toisillemme viestejä sekä kuvia, ja meille muodostui reissun aikana todella mukava yhteishenki.

Vaikka reissu oli erilaisia käännteitä täynnä, kaikki olivat todella tyytyväisiä reissuun. Matkamme jälkeen saimme viestin junasta myöhästyneeltä osallistujalta, että bussiyhtiö maksaa kaikki hänen ylimääräiset kulunsa. Olipa hyvä uutinen!

Marina Koskelainen

Suunnistuksen saloja

Raija Hentman ja Risto Uljas

Karttaohjelmat, GPS-laitteet ja muu digitaalinen välineistö eivät ole poistaneet tarvetta ymmärtää suunnistusta syvällisemmin.

Kevään retkisuunnistuskurssilla avattiin oleellisia periaatteita ensin teoriassa ja harjoiteltiin sitten suunnassa kulkua ja karttanlukua käytännössä Salmenkallion maastossa Helsingin ja Sipoon rajamail-la.

Seuraavana tiivistelmä suunnistamisen tärkeimmistä vaiheista.

Kartta

Kartta on erilaisin merkein esitetty pienennetty ilmakuva maastosta. Maastoa kuvataan väreillä ja erilaisilla karttamerkeillä. Ne ilmaisevat mm. maan pinnanmuotoja, maan peitteisyyttä, vesiä, kulkureittejä, asutusta, viljelyksiä ja nimistöä.

Maan pinnanmuotoja kuvataan korkeuskäyrillä. Korkeuskäyrät osoittavat sekä rinteiden jyrkkyyttä että maaston muotoja. Mitä lähempänä toisiaan käyrät ovat, sitä jyrkempi rinne on. Pystyjyrkkä kohta osoitetaan jyrkänteen merkillä.

Kartan mittakaava ilmoittaa kuinka paljon karttakuvaa on pienennetty eli kuinka paljon pienempi etäisyys on kartalla kuin maastossa. Yksi senttimetri 1:25 000 mittakaavassa vastaa 250 metriä maastossa ja 1:100 000 mittakaavassa kilometriä. Puhutaan suuremmasta ja pienemmästä mitta-

Suunnistuskurssilla reitinvalintoja suunnittelemassa Risto Uljas, Taina Ronkainen ja Tuulikki Koskinen.

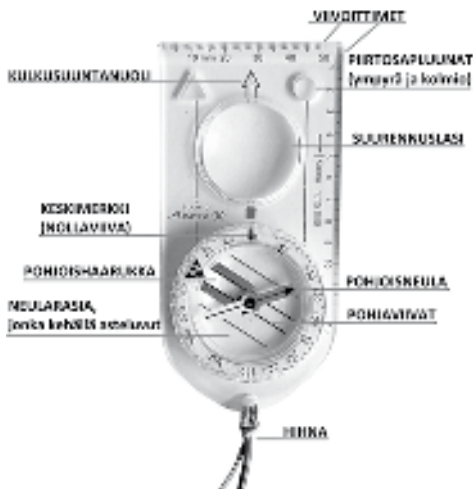
kaavasta. 1:25 000 on suurempi mittakaava kuin 1:100 000, koska karttakuvaa on pienennetty vähemmän ja siksi sille mahtuu enemmän yksityiskohtia.

Suunta ja erannon korjaus

Aseta kompassi kartan päälle siten, että kompassin pitkä sivu sivuaa lähtö- ja tavoitepisteitäsi ja kompassin kulkusuuntanuoli osoittaa tavoitettasi kohti. Valitse tavoite- /päätepisteeksi mahdollisimman selkeä maastokohta, jonka voit tunnistaa.

Tarkista että pohjalevyyn kulkusuuntanuoli osoittaa määränpäähän.

Kierrä kompassin neularasiaa niin, että neularasian pohjaviivat ovat samansuuntaiset kartan pystysuuntaisten koordinaattiviivojen kanssa. Kompassin neularasian pohjoishaarukan tulee osoittaa *karttapohjoiseen*, joka on kartan yläreuna. Tämä ilme-

Kompassin osat.

nee esim. kartan tekstien suunnasta, ellei sitä ole muuten ilmoitettu.

Katso suuntasi astelukema kehän nollaviivan kohdalta.

Korjaa kompassisuunnan suunta-
virhe, joista merkittävin on *eranto*.
Jollei erantoa korjaa, esimerkiksi 10
asteen virhe on kilometrin matkalla
175 metriä ja kymmenellä kilometrillä
1750 metriä.

Suunnalla kulkeminen

Ota kompassi käteesi niin että kul-
kusuuntanuoli osoittaa eteenpäin ja
kompassin toinen pää palleaasi.

Pida kompassi edessäsi vaakataso-
sa ja paikallaan. Käänny rau-
hal-
ses-ti kunnes pohjoisneula on poh-
joishaarukassa. Se on kulkusuuntasi.

Etsi jokin erottuva maamerkki
(puu, kivi, rakennus tms.), johon
suuntanuoli osoittaa, ja kulje sitä koh-
ti. Tarkista suunta riittävän usein ja
katso uusi maamerkki välitavoitteeksi.
Älä kadota maamerkkiäsi, sillä saatat
joutua kiertämään hankalia maasto-
kohtia.

Jatka näin kohteesta toiseen.

Jos joudut kulkemaan sumussa tai
lumipyryssä alueella, jossa ei erotu
kiintopisteitä, katso suunta kompas-
sista ja kiinnitä katseesi horisonttiin.
Kulje jonkin matkaa, ja tarkista suun-
ta uudelleen. Yleensä ilman kunnol-
lista kiintopistettä alkaa aina kiertää
oikealle tai vasemmalle.

Kartan suuntaaminen

Karttaa pitäisi aina tarkastella siten,
että kartta on samassa suunnassa kuin
näkemäsi maasto. Jos edessäsi näkyy
lampi, oikealla mäki ja vasemmalla
suo, ne pitäisi kartassa näkyä samoin.

Saadaksesi karttanäkymän vas-
taamaan maisemaa, aseta kompassi
vapaasti kartan päälle. Käännä karttaa
kunnes kartan koordinaattiviivat ovat
samansuuntaiset kuin kompassin
neula ja pohjoisneula osoittaa kartta-
pohjoiseen.

Ota kompassi pois kartan pääl-
tä ja tutki vastaavatko nyt oikeassa
asennossa oleva kartta ja maisema
toisiaan. Taita kartta käteesi sopivaksi
äläkä ihmettele, jos tekstit olisivat-
kin väärinpäin, sillä silloin kartta on
maastoon nähden oikein päin!

Kompassisuunnan vinoutumat

Kompassin merkittävin suuntavirhe
eli *eranto* johtuu siitä, että kartta on
suunnattu maantieteelliselle poh-
joisnavalle eli *napapohjoiseen*, mutta
kompassi osoittaa magneettiselle poh-
joisnavalle, joka on eri paikassa kuin
napapohjoinen.

Maantieteellisen napapohjoisen ja
kompassin osoittaman neulapohjo-
isen välistä kulmaa sanotaan *erannoksi*

eli *deklinaatioksi*, joka ilmaistaan asteina.

Tämä suuntavirhe korjataan muuttamalla kompassin neulalukua erannon lukemalla. Tätä korjausta kutsutaan *neulaluvun korjaukseksi* (Nek).

Napaluku ja kokonaiskorjaus

Toinen, erantoa vähäisempi kompassisuunnan epätarkkuus aiheutuu siitä piirrosteknisestä ongelmasta, että

kahteen suuntaan kaarevaa maanpintaa ei voida esittää sellaisenaan yhdellä tasolla (kuten paperiarkilla), vaan se projisoidaan määrättyyn suorakulmaiseen ruudukkoon eli koordinaatistoon.

Kartta sijoitetaan koordinaatistoon etelä-pohjoissuuntaisesti siten, että pohjoinen on ylhäällä ja etelä alhaalla. Kartan pohjoissuuntaa kutsutaan *karttapohjoiseksi*.

Erannon kiemurat

Magneettinen pohjoisnapa sijaitsee nykyisin Kanadan pohjoispuolella Pohjoisessa Jäätmeressä, luoteeseen Ellesmerensaaresta. Se on jatkuvasa liikkeessä, ja lisäksi maankuoren laatu vaikuttaa magneettikentän muotoutumiseen.

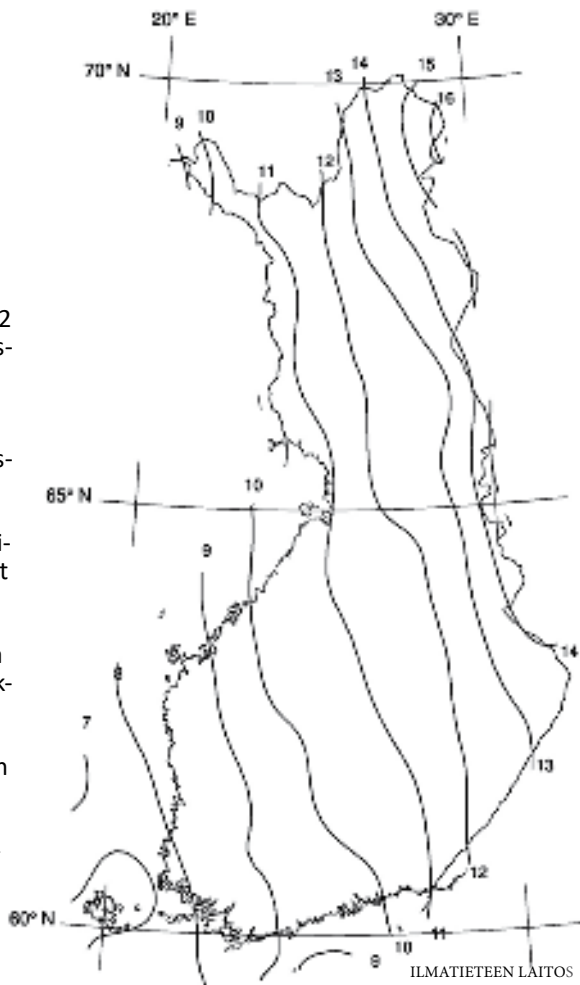
Näistä syistä eranto vaihtelee paikallisesti ja on pienin Länsi-Suomessa (Ahvenanmaalla vuonna 2022 noin 6 astetta), ja suurin Itä-Suomessa (Inarin itäosissa noin 15 astetta).

Koska eranto on kaikkialla Suomessa positiivinen, se huomioidaan vähentämällä kompassin neulaluvusta erannon arvo.

Koska erannon arvot muuttuvat magneettisen pohjoisnavan liikkumisen seurauksena, ne ovat saattaneet muuttua kartan julkaisuvuoden jälkeen. Tämä kartoitusvuoden jälkeinen *vuosimuutos* on laskettava mukaan lopulliseen kokonaiskorjaukseen, jos pyritään mahdollisimman tarkkaan kompassisuuntaan.

Kunkin paikkakunnan ajantasaisen erantoluvun voi tarkistaa Maanmittauslaitoksen erantokartasta osoitteessa: <https://www.maanmittauslaitos.fi/kartat-ja-paikkatietao/kartat/erantokartta>

Oheassa koko maan erantokartta 2022.

Nykyisin koko Suomi esitetään yhdessä koordinaatistossa (TM35Fin) yhtenä projektiokaistana. Karttapohjoinen osoittaa napapohjoiseen vain tämän kaistan keskimeridiaanin kohdalla. Se kulkee maan halki noin Kouvolan ja Utsjoen ohi pohjoisnavalle.

Karttapohjoisen ja napapohjoisen välinen ero on *napaluvun korjaus* (Nak). Nak on plusmerkkinen kaistan keskilinjan länsipuolella ja miinusmerkkinen kaistan itäpuolella, ja sitä suurempi mitä kauemmas keskikoordinaatista siirrytään.

Nak joko lisätään tai vähennetään neulaluvun korjauksesta (Nek), jotta saadaan *kokonaiskorjaus* (Kok).

Vanhemmissa peruskartoissa ja niihin pohjautuvissa maasto- ja

retkikartoissa sekä erannon (Nek) että napaluvun (Nak) korjauslukemat ilmoitetaan yleensä kartan selitteessä tai kulmaviuhkassa, joka sijaitsee usein kartan sivussa tai alareunassa. Uudemmissa kartoissa ilmoitetaan yleensä vain kokonaiskorjaus (Kok), jolloin eri lukemia ei tarvitse laskea yhteen.

Suunnistuskartoissa (ei retkikartoissa) kokonaiskorjaus on valmiiksi huomioitu, joten kompassisuunta on valmiiksi korjattu.

Neula- eli kompassisuunnan korjauksen tiivistelmä:

neulaluvun korjaus (Nek)
+ napaluvun korjaus (Nak)
= kokonaiskorjaus (Kok) + vuosimuutos.

Kuntorasteja kaikille

Jos haluat kehittää suunnistustaitojasi, siihen tarjoaa oivan tilaisuuden suunnistusseurojen järjestämät kuntorastit.

Niitä on kesäkaudella pääkaupunkiseudun lähimaastoissa iltaisin lähes joka viikonpäivälle. Tapahtumat ovat avoimia kaikille. Niissä on pituudeltaan ja taitotasoltaan erilaisia ratoja, jotka soveltuvat aloittelijoista mestarisuunnistajiin. Järjestäjät myös mielellään opastavat uusia harrastajia. Tapahtumissa on yleensä karttamaksu (n. 8 e).

Kuntorasteja järjestetään metsämaastoissa ja toisinaan myös kaupunkiympäristöissä.

Kuntorastit löytyvät Rastilippusivulta: <https://www.rastilippu.fi/kuntorastit/kartta>. Sitä zoomaamalla löytyy esim. kaikki pääkaupunkiseudun kuntorastitapahtumat ja linkit tarkempiin tietoihin.

KIRJAREPPU

kertoo uusista kartoista, karttasovelluksista sekä retkeilijää ja luonnonystävää kiinnostavista kirjoista, ja opastaa myös vanhojen kirja-aarteiden äärelle. Miten milloinkin.

Retkeilijän linnat ja rauniot

Tuomo Kesäläinen
Karttakeskus
2022

Tuottelias **Tuomo Kesäläinen** aloitti erikoisempien retkikohteiden esittelyn luolista, joita seurasivat rotkot, luonnon pyhät paikat sekä lohkarreit ja tarinakivat. Nämä teokset valmistuivat geologi Aimo Kejosen kanssa.

Yhteistyö Karttakeskusken kanssa on tuottanut kirjan Suomen upeimmat muinaiskohteet (katso Lapinkävijä 2/2022) ja nyt oppaan kuudetakymmenestä linnasta ja rauniosta. Muinaislinnat, linnat, linnoitukset, kirkkojen ja muiden kohteiden rauniot esitellään neljässä osassa: Lounais-Suomi, Uusimaa, Länsi-Suomi ja Itä-Suomi. Pohjoisimmat paikat sijaitsevat Oulussa ja Kajaanissa. Ote GT-kartasta, koordinaatit ja useissa tapauksissa myös osoite opastavat nähtävyyksille. Tiiviitä esittelytekstejä ryydittävät komeat kuvat ja lyhyet maininnat paikkaan liittyvistä taruista ja legendoista. RH

Keskiaikaiset linnat ja monet rauniot ovat varmaan tuttuja usealle lukijalle, mutta esihistoriallisia kohteita olisi

voinut ottaa esiin enemmänkin. Nämä ovat usein paikallisesti tunnettuja nähtävyyksiä, joita ei aina tunneta laajemmin. Tiedot näistä avaisivat retkeilijöille uusia kiinnostuksen kohteita ja kulkureittejä uusiin elämyksiin.

Muinaislintoja on arvioitu maasamme olevan noin sata, mutta osa on jäänyt nykyisen rajamme taakse. Esimerkiksi Pirkanmaalla sijaitseva Lempäälän Pirunlinna on tällainen kohde, joka olisi kannattanut nostaa esille. Paikka on retkeilijän kannalta kiinnostava, sillä siellä on myös luola, josta on löydetty esihistoriallista esineistöä. Se on myös tuntemattomampi kuin kirjassa esitellyt kohteet. Suomen muinaislintoista ei ole olemassa kirjallista materiaalia tuolta ajalta, joten näiden esittely on tältä osin hankalaa, koska tiedot perustuvat myöhemmän ajan tutkimuksiin. Ehkä luettelomaiset tiedot niistä ja sijainnista, olisivat palvelleet laajemmin retkeilijöitä. Mm. Google mapsista löytyy linkki maamme linnavuoriin.

Rauniot ovat myös kiinnostava osa kirjaa. Ne ovat keskeisiä maamme historiassa ja sisältävät myös repureissaajille kiinnostavia kohteita, esimerkiksi Vihdin Birgitan kirkon raunioita suositellaan piknik kohteeksi ja alueella sijaitsee myös ulkoilualue. Pieni opaskartta ja alueen tarkat sijaintitiedot ovat tärkeässä osassa kirjan retkikohteiden esittelyssä. Peh-

meäkantisena kirjaa on kätevä kulljettaa repussa. Kesäläisellä on myös innostava tapa kertoa kohteistaan.

Linkki Suomen muinaislinnoihin:
<https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1Mt1jezGscZzZGHW5E7iIpXrc a8&hl=en&ll=61.95719319356829%2C24.930557242865383&z=8>

Reijo Blomberg

Pyhien vesien äärellä

Tuomo Kesäläinen ja Aimo Kejonen
 Salakirjat 2022

Pyhien vesien äärellä palaa henkisesti samaan aiheeseen kuin kirjoittajien vuonna 2017 julkaisema teos Suomen luonnon pyhät paikat. Uudessa kirjassa perehdytään laajemmin Suomen luonnon lähteiden ja vesien kiehtovaan maailmaan. Tämä teos ei kuitenkaan esittele niitä retkikohteina kuten aiemmissa kirjoittajien julkaisemissa ”oppaissa”. Tätä on perusteltu, että useat luonnon lähteet ja vedet ovat aikojen saatossa kärsineet merkittäviä vaurioita ja jopa tunnettuja matkamuistokohteita on kärsinyt kulumisesta ja paikan vaurioitumisesta siten, että paikan luonto arvot ovat heikentyneet ja lähteiden vesi jopa ehtynyt aikojen saatossa ihmisen toiminnan vuoksi.

Kartoituksen aikana on koettu monen kiinnostavan kohteen tuho, joten säilyneiden lähteiden ja vesien suojeleminen on äärettömän tärkeää. Kirja osoittaa

konkreettisesti luonto arvojen merkityksen näiden kohteiden esittelyssä. Liika turismi on osoittautunut kohtalokkaaksi esimerkiksi Kiikun lähteelle Hollolassa, joten kulkemista sinne on jouduttu rajoittamaan. Toinen hyvä esimerkki on Runebergin lähde Ruovedellä. Senkin kohdalla ihmisten aiheuttama kulutus on ollut merkittävää, mutta lähteen nykyinen kunto on pääosin heikentynyt ja lähteen vesi on nykyään käyttökiellossa ympärillä olevan maanviljelyn vuoksi. Kirjoittajat kehottavatkin kulkemaan luontoa kunnioittaen ja jälkiä jättämättä sekä toivovat ettei sijainti tietoja levitettäisi laajemmin.

Luonto arvojen ohella kirjassa selvitetään tarkemmin erilaisia faktoja maamme lähteistä, tämä on tärkeää tietoa kullekin kulkijalle. Kirjaa avaa aivan uuden maailman ja tietouden näistä ekosysteemeistä, joita ei aina ymmärretä niiden merkitystä luonnon ja sen arvojen yläpitäjänä. Lähteiden kasvilajistosta on oma lukunsa, jonka on kirjoittanut suojelubiologi Tiina Laitinen.

Kirjassa on esillä 34 lähdeä, tosin muutamat lähteet ovat lähteikköjä, eli sisältävät useampia lähteitä tai lähde-ryppäitä. Lapin osalta esille nousevat Laestadiuspolun lähteet sekä saivojärvet. Suomessa on tiedossa lähes 30 000 lähdeä, joista kolmannes Lapissa. Tosin maamme suurin lähde Utsjoen Sulaojan lähde mainitaan useampaankin kertaan. Myös lähteet ovat säilyneet paremmassa kunnossa pohjan perillä. Saivojärvet eivät ole varsinaisia lähteitä, vaikka niiden

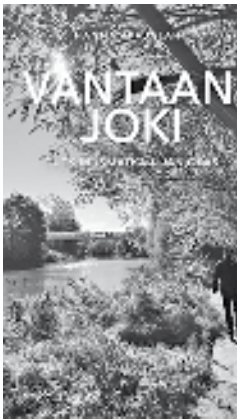

osalta todetaan niiden olevan usein lähdepitoisia.

Lähteisiin liittyy usein tarina ja jos sellaista ei ole tiedossa, niin kirjoittajilta on löytynyt oma tarina tai tunnelma, joka elävöittää kirjan kerrontaa. Monesti historialliset tiedot ovat kuitenkin faktaa, joita monet saattavat olla tukemassa kertomusta lähteen pyhydestä tai parantavasta voimasta. Kukapa tietnee?

Kirjoittajat ovat jo saaneet kiitosta kulttuuriteosta, koska kirjaa on tukenut WSOY:n kirjallisuussäätiö. Kirjaan liittyvä kuvitus on antoisa ja pääosin Tuomo Kesäläisen kamerasta. Osa kuvista on muiden kuvaajien käsialaa ja näistä on erikseen luettelo kirjan loppupuolella.

Reijo Blomberg

**Vantaanjoki
Tutkimus-
matkailijan
opas**

**Hanna
Apajalahti**
SKS kirjat 2022

Vantaanjoki sitä seuraavine teineen on vanha kulttuurireitti. Joki virtaa kuuden kunnan läpi ja alkulähteenä on Erköylänjärvi Hausjärvellä. Matkalla on lukuisia koskia, suvantoja ja sivujokia, määränpänsä se saavuttaa Helsingin Vanhankaupunginlahdessa. Mielenkiintoinen tieto on, että joen

nimi on saanut alkunsa Hausjärven kunnan Vantaan kylästä, koska tällä alueella sijaitsee joen alkupiste.

Uusi tutkimusmatkailijan opas on verraton tietokirja, niin virkistysaluista kuin alueen historiasta. Joen varrella on lukuisia ulkoilu aktiviteetteja ja se palvelee alueen asukkaita niin kesällä kuin talvellakin. Myös erilaisia vinkkejä löytyy runsaasti. Alueen historiallinen ulkoilureitti Seitsemän veljeksien reitti Helsingistä Nurmijärvelle, kohtaa joen vain Nurmijärven Myllykoskella, joten yhtenäistä pitempää ulkoilureittiä jokivarrella ei ole kuin Vantaan ja Helsingin kaupungin alueilla.

Oppaasta löytyvät parhaat kalastuspaikat, vaikuttavat kosket ja uimaranat, hienot luontopolut, mutta myös kahvilat ja ravintola palvelut. Näin joki on saavuttanut tehtävän, joka sillä on aina ollut aikaisempina vuosina elämän mahdollistajana alueella. Väliin tosin mahtuu aikakausi, jolloin joki toimi alueen likaviemärinä ja nyt puhdistustoimien ansiosta se on palautunut ansaitsemaansa arvoon.

Kirja jakautuu useampaan jaksoon, pohjoisesta etelään, jossa jokea tarkastellaan kunta ja kyläkohtaisesti. Joen alkuvaiheet käsitellään lyhyemmin, mutta Nurmijärveltä alkaen siirrytään selvemmin kylä tai paikkakohtaisiin lukuihin joen varrella. Nurmijärven osalta esitellään sen upeat kosket Nukarinkoski ja Myllykoski. **Aleksis Kivi** alueen kuvaajana ja kertojana on mainittava.

Sivujokien palveluita tai luontokohteita ei tarkemmin mainita, mutta Keravanjoesta on hieman laajem-

pi kuvaus. Näistä ehkä olisi voinut lyhyesti selostaa niiden varrella olevia luontokohteita ja historiaa. Kuitenkin jo nykyisellään kirja on laaja tietopaketti, joten rajausta pelkästään pääjokeen lienee paikallaan.

Kirjan alussa on laajempi kartta Vantaanjoen Vantaan ja Helsingin osuuksista, mutta tarkemmat paikalliskartat alkavat Nurmijärven Nukarinkoskelta, koska sieltä löytyy luontopolkuja ja virkistyskalastusmahdollisuuksia.

Kirjan kuvat historiallisista kuvista ja nykyisistä maisemista ja elävöittävät kerrontaa ja asettavat joen merkityksen silloisille kuin nykyisillekin asukkaille. Joen retkeilypalveluita kannattaa kehittää edelleen ja ehkä Seitsemän veljeksien reitin linjaamista siten, että joen merkitys maastossa liikkujille korostuisi paremmin nykyisille kulkijoille.

Seitsemän veljeksien vaelluksen kartta löytyy City nomadi -sivuilta: <https://citynomadi.com/route/4bb25f45f5de52672aeb612ff9054fe>

Reijo Blomberg

Kynän ja miekan kenraali Wallenius

Lasse Laaksonen
Docenco 2021

Kenraalimajuri Kurt Martti Wallenius (1893–1984) oli erittäin lahjakas, karismaattinen, räväkkä ja omapäinen

persoonana. Lapsena tytöksi puettu Mishka lähti ensimmäisten joukossa jääkärikoulutukseen Saksaan, ja se saneli pitkälti hänen tulevaisuutensa. Dosentti Lasse Laaksosen perusteellinen elämäkerta Walleniukselta valottaa nykyisin ehkä paremmin eräkirjailijana muistetun kenraalin luonnetta ja vaiheita runsaan lähdeaineiston valossa.

Rakettimainen sotilasura katkesi osallisuuteen äärioikeistolaisen Lapuan liikkeen toimiin, jotka veivät Walleniuksen vankilaan. Ensimmäinen romaani *Ihmismetsästäjiä ja erämiehiä* syntyi osittain vankilassa Lapissa Moskun, poromies Aleksii Hihna-vaaran kanssa koetusta ja kuullusta. Vankilan jälkeen Wallenius toimi Petsamossa kalajauhotehtaan johtajana, sitten Aasiassa sotakirjeenvaihtajana, ja sodan syttyessä hän hakeutui takaisin puolustusvoimiin. Alun menestyksen jälkeen Lapissa seurasi erinäisten vaiheiden jälkeen upseerin syrjäyttäminen Viipurinlahdella.

Sotilasuran lopullinen päättymisen jälkeen Wallenius palasi kirjailijaksi sodan jälkeen. Noiden teosten parissa vieläkin Lappi ja Ruija avautuvat kiehtovina maailmoina, joita ei enää sellaisina ole olemassa. Elämäkerta piirtää tarkan kuvan monipuolisesta, mutta levottomasta ja ristiriitaisesta persoonasta. RH

TIETOAIVI

Tietoaivi kertoo Sinulle mielenkiintoisista uutuuksista retkeilyvarusteissa, antaa vinkkejä retkikohteista, tiedottaa retkeilymaailman uutisista ja opastaa retkeilytaidoissa.

D-kokoa

Jollet ole pitkäsäärinen ja hoikka, on todennäköistä että harvan vaatevalmistajan retkeilyvaatteet ovat sopivan väljiä ja sopivan pituisia. D-mitoituksessa eli plus-koossa normaalipituisiin vaatteisiin lisätään senttimetrejä istuvuuden kannalta oikeisiin paikkoihin.

Suomalainen Sasta on suunnitellut kokonaisen malliston D-mitoituksella. Sen *Mella+* -takki on palkittu Scandinavia Outdoor Award-palkinnolla.

Latu ja polku 1/2022 RH

Yhdestä kaksi keitintä

MSR:n *LowDown*-adapterin avulla myös muiden valmistajien suoraan kaasupullon päälle kierrettävä pikkukeitin muuttuu tukevammaksi. Ruostumattomasta teräksestä valmistetussa adapterissa on kolme jalkaa ja letku, joka kiinnitetään kaasupulloon, ja keitin kiinnitetään jalustan kierteille. Matalampi keitin kattiloineen on tukevampi kokonaisuus kuin kaasupullon päälle kierretty korkea viritelmä. Keitin on kuitenkin käytettävissä kummallakin tavalla.

Adapterin kanssa käytettäessä kokonaisuudessa on kaksi liekinsäädintä, polttimossa ja letkun päässä. Letkun päässä oleva säädin avataan ja suljetaan ensimmäisenä. Keittimen

säädin avataan kokonaan sytyttäessä, ja liekkiä säädetään letkun pään säätövivusta. Kun liekki sammutetaan, suljetaan ensin kaasupullon päässä oleva säädin ja sitten vasta polttimon säädin, jotta kaasu palaa pois letkusta.

Matalaa keitinkokonaisuutta on helpompi suojata tuulelta. Polttimon kattilatukien koosta riippuu, mikä kokoinen kattila pysyy tukevasti tallojen päällä. Adapteri painaa 180 grammaa, sen korkeus on 4,3 cm ja hinta on noin 55 euroa.

Latu ja polku 1/2022 RH

Reittejä netistä

Bikeland.fi kokoaa Suomen pyörämatkailureitit ja -kohteet yhden netti sivun alle. Pyörämatkan suunnittelun voi aloittaa näiltä sivuilta. Sivustolta löytyvät niin paikallisreitit kuin pitemmät vaellusreitit. Reittejä kehitetään edelleen, joten esim. pohjoisen reittejä on vielä suhteellisen vähän sivustolla.

Lataamalla puhelimeen verkkokaupasta *Nomadi* -sovelluksen, pääsee tutkimaan lukuisia vaihtoehtoja eri kävely tai pyöräilyreiteistä. Nomadin sivuilta löytyy niin tuttuja kuin tuntemattomampia vaihtoehtoja retkien suunnitteluun.

Reijo Blomberg

RINKAN POHJALTA

Rinkan pohjalle kertyy kaikenlaista, kuten tietoja kurseista, näyttelyistä ja esityksistä sekä muita kuin retkeilytietoja ja -taitoja kartuttavia pikku-uutisia eritoten Lapista, luonnosta ja saamelaisista.

Sipoonkorven palvelut paranevat

Fiskträskin uusi taukopaikka ja keittokatos palvelevat retkeilijöitä Fiskträskin kierroksen varrella. Telttailualueiden määrää on lisätty aiemmasta kahdesta viiteen. Nyt telttailla saa uuden Fiskträskin telttailupaikan lisäksi Bisajärven, Kalkkiruukin, Bakunkärrin ja Ängesbölen taukopaikkojen yhteydessä.

Luontoon.fi/sipoonkorpi RH

RAIJA HENTMAN

Sipoonkorven uusin keittokatos sijaitsee Fiskträskin rannalla.

Raja-Joosepin kenttä kunnostetaan

Metsähallituksen Lapin Luontopalvelut alottaa kunnostustyöt Raja-Joosepin kentällä Urho Kekkosen kansallispuistossa elokuun alussa. Korjaustyöt mahdollistavat kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusperintökohteiden säilymisen ja myös niiden sisätiloihin tutustumisen tulevaisuudessa. Työn on määrä valmistua syksyn aikana.

Raja-Joosepin kenttä on valtakunnallisesti merkittävä rakennusperintökohte ja valtioneuvoston päätöksellä suojeltu. Kenttä sijaitsee Luttojoen varrella, aivan Venäjän rajan tuntumassa. Pihapiiri on pysynyt lähes muuttumattomana 1900-luvun alusta saakka ja se on hyvin säilynyt esimerkki erämaa-asutuksesta Lapissa. Tilan asukkaat **Joosef Sallila** ja hänen elämänkumppaninsa **Matilda Lehikoinen** saapuivat vuoden 1910 tienoilla Luton törmälle, minne he rakensivat käsin kymmenen vuoden aikana useita rakennuksia. Elinkeinoina olivat kullankaivuu, helmenpyynti, kalastus ja metsästys sekä poronhoito.

Tilalle hankittiin myös muutamia lehmiä ja lampaista.

Luontoon.fi/ajankohtaista 25.7.22
RH

Kansallispuisto-oppaita

Lapin kansallispuistojen tunturireiteillä on tänä kesänä liikkunut Retkietikettilähettiläitä. Lähettiläät ovat juuri valmistuneita kansallispuisto-oppaita Muoniosta. Kymmenen vuoden aikana yli 100 kansallispuisto-opasta on valmistunut Ammattiopisto Lappian ja Metsähallituksen yhteiskoulutuksesta. Tälle vuodelle valittiin painopisteeksi Retkietiketti ja roska-ton retkeily.

Kansallispuisto-opaskoulutus käynnistyi pilottikoulutuksena vuon-

na 2013, ja se on integroitu osaksi ammatillista luonto- ja eräoppaan ammattitutkintoa. Siitä lähtien yli sata kansallispuisto-opasta on saatu perehdytettyä Pallas-Yllästunturin, Pyhä-Luoston ja Urho Kekkosen kansallispuiston toimintaympäristöihin ja sääntöihin.

Luontoon.fi/ajankohtaista 26.7.22 RH

Kukkolankoskelle silta

Tornionjoen Kukkolankosken rannoilta on totuttu seuraamaan naapurimaan touhuja. Silta joen yli olisi näppärä kulkureitti niin paikallisille kuin matkailijoillekin. Vuosikymmenien tuumailujen jälkeen esiselvitys ja yleissuunnitelma Tornionjoen ylittävästä sillasta valmistui viime vuoden loppupuolella. Sekä Haaparanta että Tornio ovat luvanneet edistää hankkeen etenemistä. Rajajoen ylittävän sillan paikka on osoitettu jo vuonna 2001 vahvistetussa Kukkolan osayleiskaavassa.

Yle 28.6.22 RB

Pentti Linkolan toive toteutui, ja vanha, koskematon metsä on suojeltu

Kuhmalahden läheisyydessä sijaitsevan alueen koko on reilut 16 hehtaaria. Metsässä vallitsee täydellinen hiljaisuus. Luonnonperintösäätiön perustaja Pentti Linkola viihtyi Kuhmalahdella Laipanmaan alueella, jossa miestä viehätti erityisesti alueen erämaisuus ja linturikkaus.

2000-luvun alkupuolella retkeillessään Linkola löysi alueen pohjois-laidalta koskemattoman metsäjärven rannasta vaikuttavan vanhan metsän

pikkusoineen ja laaksoineen. Linkola yritti saada metsää suojeltavaksi, ja kiersi läheisissä taloissa asiasta puhumassa, turhaan. Nyt asiat ovat toisin ja alue on saatu suojeltua kun Linkolan metsäretkistä ehti kulua parikymmentä vuotta. Ihastuttava metsäalue tuli hakkaamattomana myyntiin. Luonnonperintösäätiö osallistui tarjouskilpailuun ja voitti sen, säätiön suojelujohtaja Anneli Jussila toteaa.

Pirkanmaalla Kangasalla, Luopioisten ja Kuhmalahden kirkonkylien välissä sijaitseva, noin 18 hehtaarin kokoinen alue tullaan nimeämään Laipansaloksi, sen eteläpuolella sijaitsevan laajan metsäalueen mukaan. Kaikki Luonnonperintösäätiön suojelualueet löytyvät osoitteesta <https://luonnonperintosaatio.fi/suojelualueet/>.

Yle 28.6.22 RB

Ylläs-Levi -reitti

Reitti yhdistää kaksi kylää ja on kuljettavissa kesäisin vaeltaen tai maastopyörällä. Kesällä reitti noudattaa pääosin talvista reittiä ja kulkee suurelta osin tunturimaastossa. Reitin pituus on 55 km Äkäslompolosta Leville ja nousumetrejä on noin 600. Ylläsjärveltä matkaa kertynee noin 70 km ja nousua noin 1000 m.

Kuukkel 15/2022 RB

Packraft eli reppulauttailu

On lisännyt viime vuosina suosioitaan ja Ylläksen maisemissa löytyy vesistöjä lajin kokeiluun. Jos itsellä ei ole kokemusta lajista, niin Ylläksellä voi vuokrata lauttoja kokeilua varten. Packraft on ilmalla täytettävä, kes-

tävästä materiaalista valmistettu ja helposti kuljetettava kajakin kaltainen lautta. Painoa on mallista riippuen vain n. 3-5 kg ja, saumat ovat erittäin vahvat, käsin ommellut sekä kuuma-saumattut. Kaikkiin malleihin kuuluu mukaan puhallettava istuin ja selkänöja sekä useat kiinnityslenkit.

*Kuukkel*i 15/2022 RB

Kuukkelin retkivinkki

Äkäslompolon pohjoispuolella sijaitseva Äkässaivo on kumppaniaan Pakasaivoa tuntemattomampi retki-kohde. Se on helposti saavutettavissa, sillä polku saivolle alkaa Äkäsjoen Kittiläntien sillalta, tarkempi osoite Aakenusjoentie 271 Muonio. Luontopolku on n. kolme kilometriä pitkä ja opaskylteissä selostetaan tietoja sen varren kohteista. Samalla voi tutustua Äkäsjokeen. Reitillä oleva seitapah-ta on noin 30 metriä korkea vanha palvospaikka ja nousee Äkässaivon pinnasta korkeuksiin. Seitapahdan lähetyvillä on myös kota tulistelua varten.

*Kuukkel*i 15/22

Metsäsuomalaisten asutuksen historiaa

Metsäsuomalaisten siirtolaisuus on osin mysteeri, mutta eräs aihe löytyy vuodelta 1579, jolloin *Kustaa Vaasan* poika *Kaarle* sai herttuakunnakseen Keski-Ruotsin erämaat. Ruotsalaiset olivat asettuneet jokien varsille, mutta jättäneet metsäseudut asumattomiksi. Tilanteen korjaamiseksi *Kaarle* kirjoitti kirjeen, jossa hän lupasi seitsemän verovapaata vuotta jokaiselle,

joka ryhtyy asuttamaan erämaita. On tosin vaikea ajatella, että syrjäseutujen yhteisöissä eläneet ihmiset olisivat päättäneet muuttaa kotiseuduiltaan kaukaiseen maahan ilman jonkinlais-ta pakkoa.

Vuosina 1596–1597 käyty nuijasota ja seuraavan vuosisadan alkuvuosiin ajoittunut nälänhätä sai savolaisia muuttamaan Ruotsin metsiin. Suomalaisasutus levisi noin 150:een Keski-Skandinavian pitäjään lähinnä Värmlantiin ja Taalainmaalle sekä sieltä Osloon itäpuolelle. Värmlannissa suomalaiset levittäytyivät 40 pitäjään, Taalainmaalla 29:ään. Norjan puolel-le suomalaisia siirtyi 150 kilometrin kaistalle rajaseudulta Oslost pohjoiseen. Myös muualle Ruotsiin tapahtui muuttoa.

Yhä edelleen Värmlannissa ja jopa Norjan puolella metsäsuomalaisten jälkeläiset järjestävät vuosittain omia kesäjuhliiaan, vaikka Suomen kieli on alueelta hävinnyt. Eräs muisto suomalaisuudesta on kuitenkin säilynyt. Pitkin Ruotsin ja Norjan rajaseutua seurailee vanhalla metsäsuomalaisalu-eella *Finskoga* -reitti, ja vuonna 2022 vietetään reitin 30 v juhliä.

Reitin eteläisen osan pituus Morokulienistä Røjdeniin on 132 km ja kokonaispituus kaikkiaan 240 km. Reitti poikkeaa mm. muutamilla vanhoilla suomalaistorpilla, jotka on säilytetty historiallisina muistomerkkeinä.

Lisää: <https://visitvarmland.com/arvika/aktiviteter/vandra/finnskogleden>

Reijo Blomberg

Tukikohtamme

Karjakaivon ylämaja.

Karjakaivon majat Nuuksiossa

Karjakaivon ylämaja ja alamaja saunoineen sijaitsevat Nuuksiossa noin kahden kilometrin päässä Suomen luontokeskus Haltiasta. Karjakaivoa ei voi varata omaan käyttöön. Kar-

jakaivon avaimen saa jäsenkortin esittämällä Suomen luontokeskus Haltian neuvonnasta, **Sari Vikström-Kiviojalta** Espoon Nupurista (040 593 1019 tai **Petri Hienoselta** Helsingin Roihuvuoresta (044 090 581).

Kahden vuoden jäsenyyden jälkeen jäsenellä on mahdollisuus lunastaa Karjakaivon avain jatkuvaan käyttöön avaintenhoitaja **Taina Tervahartialalta** (050 554 4432, karjakaivo@lapinkavijat.fi).

Käyttömaksut

- saunominen aikuiset jäsenet 5 €,
- ja yöpyminen aikuiset jäsenet 5 €,
- yhteensä 10 €, ei-jäsenet 8 € + 8 €,
- lapset alle 16 v. 2,50 €.
- perhehintaa 10 € + 10 € jäsenet.

Kukasjärven maja on jäsentemme käytettävissä ympäri vuoden, samoin pihapiirissä sijaitseva Goados-kota.

Lapin majat Kukasjärvellä

Kittilän Kukasjärvellä sijaitsevien *Kuuskasmajan* ja *Goados-kodan* varauksia hoitaa **Markus Pyhälä** (040 419 0967, kukas@lapinkavijat.fi).

Tarkemmat tiedot tukikohdista, käyttömaksuista, kulku- ja matkustusohjeet ym. osoitteessa www.lapinkavijat.fi ja Lapinkävijä-lehden vuoden ensimmäisen numeron yhdistystiedotteessa.

JÄSENEDET

Jäsenedut saa vain jäsenkortin esittäen

Calazolta 20 % alennus!

Retkeilyoppaistiaan ja vedenkestävistä retkeilykartoistaan tuttu Calazo myöntää Helsingin Seudun Lapinkävijöille 20 prosentin alennuksen nettikaupassaan.

Alennuksen saadaksesi täytä maksaessasi ”Minulla on alennuskoodi”-kohtaan *HSL2020* ja ”haluan jättää viestin”-kohtaan *HSL:n jäsennumeroni XXXX*.

Alennus koskee myös Calazon Ruotsin, Norjan ja Tanskan karttoja ja kirjoja! www.calazo.fi

Scandinavian Outdoor

10%, Forum Helsinki sekä Tammisto Vantaa -myymälät,
www.scandinavianoutdoor.fi

Kilpisjärven retkeilykeskus

10% majoituksesta, ei kesä- ja syys-sesonilla.

www.kilpisjarvenretkeilykeskus.fi

Hotelli Hetan majatalo

10% normaalihinnoista, 5% alennushinnoista, www.hetan-majatalo.fi

Ankarat Avotunturit

15 % verkkokaupan tuotteista (ei elektroniikasta ja keitinlaatikosta), www.avotunturit.fi. Pyydä alennuskoodi ja ohjeet osoitteesta, jasenasiat@lapinkavijat.fi

Retki -lehti

uusi 6 numeron tilaus 35 € (norm.50 €) ja jo tilatusta lehdestä 5 € alennus. Lähetä tietosi **Raija Hentmannille**, raija.hentman@lapinkavijat.fi

SAKARI PALO

Lainiotunturi ja Pyhä.

YLEISTÄ

Helsingin Seudun Lapinkävijät ry
perustettiin vuonna 1973 edistämään erityisesti Helsingin seudulla Lapin matkailua ja retkeilyä. HSL on itsenäinen yhdistys eikä kuulu mihinkään kattojärjestöön

Jäsenmäärä:

4.8.2022, 888 henkilöä
ja lehden erillistilaaaja 6 kpl

Jäsenmaksut:

vuonna 2022 varsinaiset jäsenet
20 euroa, nuorisojäsenet (alle 18
vuotiaat) 10 euroa, kunniajäsenet
maksutta

**Jäsenasioiden hoitaja
ja osoitteen muutokset:**

Sakari Palo, 040 530 9578,
jasenasiat@lapinkavijat.fi,
Varahenkilöt: Kauko Hämäläinen
ja Saara Loiste

Taloudenhoitaja:

Marja Luhtala, Kuusmiehentie 72 B,
00670 Helsinki 045 264 3901,
talous@lapinkavijat.fi

Pankkiyhteys:

Nordea FI18 2142 1800 0138 42
Ei jäsenmaksuja tälle tilille

Viitteet:

Karjakaivon käyttömaksut	1999
Kukasmajan käyttömaksut	1025
Goados-kodan käyttömaksut	1038
Varustevuokrat	123

MobilePay numerot:

Karjakaivon käyttömaksut	19993
Goados-kodan käyttömaksut	23747
Kukasmajan käyttömaksut	94700
Varustevuokrat	77448

HALLITUS

Puheenjohtaja:

Markus Pyhälä, 040 419 0967,
markus.pyhala@lapinkavijat.fi

Varapuheenjohtaja:

Raija Hentman, 0400 380 606,
raija.hentman@lapinkavijat.fi

Sihteeri:

Sirkka Leppänen, 050 346 5876
sirkka.leppanen@lapinkavijat.fi

Jäsenet:

Marina Koskelainen,
Saara Loiste, Antti Pasanen,
Kaisa Peuramäki, Ari Saarinen,
Taina Tervahartiala

Hallituksen sähköposti:

info@lapinkavijat.fi

TOIMIKUNNAT

Koulutustoimikunta:

vetäjä Saara Loiste, 040 565 6231,
koulutustk@lapinkavijat.fi

Ohjelmatoimikunta:

vetäjä Marina Koskelainen,
0400 291 550,
ohjelmatk@lapinkavijat.fi

Talkootoimikunta:

talkoopäällikkö Jukka Nieminen,
040 638 6608, *talkootk@lapinkavijat.fi*

Tiedotustoimikunta:

vetäjä Soile Taskinen,
tiedotustk@lapinkavijat.fi

Ulkoilutoimikunta:

vetäjä Juha Karsikas, 040 548 1250,
ulkoilutk@lapinkavijat.fi

Muut tiedot toimikuntien jäsenistä, toimihenkilöistä, tiedottamisesta ja tukikohdista Lapinkävijässä 1/2022 ja kotisivuilla *lapinkavijat.fi*

VARUSTEVUOKRAUS

Rinkkoja

Keittimiä

Telttoja

Ahkioita

Vuokrausvastaava Antti Pasanen 050 376 8590 (tekstiviestillä)
Yhdistyksen jäsenille jäsenhintaan ja ei-jäsenille normaalihintaan.
Tarkemmat tiedot verkkosivulla www.lapinkavijat.fi

RETKI-ETIKETTI *Muista aina!*

1. Kunnoita luontoa
2. Suosi merkittyjä reittejä
3. Leirydy vain sallituille paikoille
4. Tee tulet vain sallituille paikoille
5. Älä roskaa

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

Ympäristöministeriö
MILJÖministeriet
Ministry of the Environment

Posti Green

Tule kokemaan erämaan rauhaa
Aakenuksen syliin

Kukasjärvelle

Jäsen, varaa itsellesi
Goados tai Kukasmaja
taikka molemmat

Ota yhteyttä: *Markus Pyhälä, 040 419 0967*